

**Положення
про порядок встановлення у Житомирському районі
пам'ятних знаків (пам'ятників (монументів),
меморіальних об'єктів та меморіальних дощок)**

I. Загальні положення

1. Положення про порядок встановлення у Житомирському районі пам'ятних знаків (далі – Положення) визначає порядок розгляду питань, пов'язаних з встановленням, обліком та збереженням пам'ятних знаків (пам'ятників (монументів), меморіальних об'єктів та меморіальних дощок) на об'єктах спільної власності територіальних громад сіл та селищ Житомирського району та їх території.
2. Розгляд питань, пов'язаних із спорудженням (створенням) пам'ятників здійснюється відповідно до Порядку спорудження (створення) пам'ятників і монументів, затвердженого наказом Державного комітету України з будівництва та архітектури та Міністерства культури і мистецтв України від 30.11.2004 № 231/806.
3. Встановлення пам'ятних знаків (пам'ятників, меморіальних об'єктів та меморіальних дощок (далі – пам'ятні знаки)) є однією з формування пам'яті видатних осіб, осіб які ознаменували себе героїчними вчинками, і вшанування визначних історичних подій, що відбулися в районі, області, державі.
4. Ініціаторами (далі – суб'єкти подання)увічнення пам'яті видатних діячів і подій, встановлення меморіальних знаків можуть бути Житомирська районна рада, голова Житомирської районної ради, постійні комісії та президія районної ради, Житомирська райдержадміністрація, селищна та сільські ради, їх виконавчі органи, інші державні органи, громадські організації, офіційні представники іноземних держав, установи, заклади, організації, підприємства, творчі та спортивні спілки в особі їх центральних та місцевих статутних органів, трудові колективи, органи самоорганізації населення, збори громадян за місцем проживання.
5. Клопотання родичів і інших фізичних осіб не розглядаються.

6. Відповідно до мети цього Положення наведені в ньому терміни вживаються у таких значеннях:

Пам'ятник (монумент) – це архітектурна або скульптурна споруда в пам'ять про визначну особу або подію.

Меморіальна дошка – пам'ятний знак, встановлений на фасадах, в інтер'єрах будівель, на нерухомих історико – культурних об'єктах чи пам'ятних місцях, об'єктах спільної власності територіальних громад сіл та селищ Житомирського району із текстом, що розкриває зв'язок об'єкта з історичними подіями, життям і діяльністю видатних осіб.

Меморіальний об'єкт – пам'ятний знак, встановлений у визначених місцях районного ландшафту та/або інтер'єрах будівель, пов'язаних з історичними подіями, життям і діяльністю видатних осіб.

7. Пам'ятні знаки виготовляються з довговічних матеріалів (природний камінь, метал тощо) за погодженим в установленому порядку художньо-архітектурним проектом.

8. Написи на пам'ятних знаках, меморіальних дошках подаються українською мовою в простій, стислій формі без скорочень. Написи на пам'ятних знаках, пов'язаних з діячами інших національних культур, можуть також дублюватися мовою народу, до якого належить особа, пам'ять якої увічнюється.

9. Відкриття пам'ятного знака приурочується до визначеної дати (ювілею, етапу життєвого шляху особи чи круглій даті події, державних, місцевих подій та свят тощо) та відбувається в урочистій обстановці із залученням громадськості та засобів масової інформації.

II. Порядок розгляду клопотань

10. Питання вшанування визначних подій і увічнення пам'яті видатних осіб розглядає районна Комісія з увічнення пам'яті видатних осіб та подій (далі – Комісія).

11. Комісія створюється та її персональний і керівний склад затверджується розпорядженням голови Житомирської районної ради.

12. До складу Комісії входять депутати районної ради (за поданням депутатських фракцій), представники виконавчого апарату районної ради, райдержадміністрації, громадськості, тощо.

13. У своїй роботі Комісія керується чинним законодавством України, рішеннями районної ради та даним Положенням.

14. Робота у комісії здійснюється на громадських засадах.

15. Засідання Комісії проводяться по мірі надходження заяв. Засідання вважається правочинним, якщо на ньому присутні не менше половини членів комісії. Засідання комісії протоколюється.

16. Керує роботою Комісії голова комісії, який головує на засіданнях. У разі відсутності голови засідання веде заступник голови, а у разі відсутності останнього – зі складу комісії за її рішенням обирається тимчасовий головуючий.

17. Протоколи засідань підписуються головуючим на засіданні та секретарем комісії (або засідання).

18. Робота Комісії проводиться гласно із правом кожного бути присутнім на її засіданні.

19. Комісія розглядає клопотання, що надходять від суб'єктів подання, а також формулює власні пропозиції щодо формиування пам'ятної події.

20. Клопотання про встановлення пам'ятних знаків подається ініціатором до балансоутримувача об'єкту спільної власності територіальних громад сіл та селищ Житомирського району.

21. Балансоутримувач супровідним листом подає дане клопотання та відповідний пакет документів, зазначених у п. 22 даного Положення, на розгляд Комісії.

22. До клопотання щодо спорудження (створення) пам'ятних знаків місцевого значення суб'єктами подання додаються такі документи:

- обґрунтування доцільності встановлення пам'ятного знака (спорудження (створення) пам'ятника (монумента), встановлення меморіального об'єкту, меморіальної дошки);
- біографічна або історична довідка про особу, подію, тощо;
- копії архівних документів (у разі наявності), які підтверджують достовірність події або заслуги особи, пам'ять якої увічнюється;
- чорновий ескіз пам'ятного знака та пропозиція стосовно тексту напису на ньому;
- фінансово-економічне обґрунтування вартості спорудження та/або створення пам'ятного знака;
- зазначення відповідних джерел фінансування на спорудження та/або створення пам'ятного знака;
- письмове зобов'язання ініціатора про фінансування робіт з проектування, виготовлення, установлення і забезпечення урочистого відкриття пам'ятного знака;

- лист-погодження відділу регіонального розвитку, містобудування та архітектури райдержадміністрації;
- лист-погодження відділу культури і туризму райдержадміністрації у разі віднесення будівлі, де має бути розміщено меморіальну дошку, до категорії пам'яток історії;
- лист-згода балансоутримувача об'єкта спільної власності територіальних громад сіл та селищ району.

23. За результатами розгляду клопотань Комісія приймає одне з таких рішень:

- підтримати клопотання та надати дозвіл на встановлення пам'ятного знаку;
- перенести розгляд клопотання на термін, визначений Комісією, у зв'язку із необхідністю отримання додаткових відомостей та документів чи за іншими причинами, встановленими Комісією;
- відхилити клопотання, направити ініціаторам мотивовану відмову.

24. Після прийняття рішення Комісія направляє ініціаторам та балансоутримувачам об'єктів спільної власності територіальних громад сіл та селищ району, на об'єктах яких має встановлюватися пам'ятний знак, письмові повідомлення про прийняте рішення.

25. Після прийняття відповідного рішення районною Комісією, ініціатор зобов'язаний виконати всі вимоги, передбачені рішенням Комісії, а саме:

- узгодити ескіз (проект) пам'ятного знаку із відділом регіонального розвитку, містобудування та архітектури та відділом культури і туризму райдержадміністрації;
- відповідно до ескізного проекту доручити виконання окремих видів проектних і будівельних робіт особам, які мають відповідну ліцензію (кваліфікаційний сертифікат);
- визначити із балансоутримувачем та узгодити із відділом регіонального розвитку, містобудування та архітектури райдержадміністрації безпосереднє місце установки пам'ятного знаку;
- здійснити заходи з приведення у належний стан фасаду будівлі, на якій має бути відкрито меморіальну дошку та впорядкувати місце де передбачається встановлення іншого знаку (за потребою);
- узгодити процедуру урочистого відкриття пам'ятного знаку;
- здійснити заходи з передачі пам'ятного знаку до спільної власності територіальних громад сіл, селищ району та на баланс балансоутримувача будівлі, земельної ділянки, на якій розміщено пам'ятний знак.

26. Виготовлення та встановлення пам'ятного знаку здійснюється за рахунок коштів замовника (ініціатора), бюджетних коштів, благодійних внесків, з інших не заборонених законодавством джерел.

27. Пам'ятні знаки встановлюється, як правило, не раніше ніж через 1 рік після смерті особи або події, пам'ять якої увічнюється. На загадку про видатну особу в межах району може бути встановлено тільки одну меморіальну дошку або інший пам'ятний знак - за колишнім місцем проживання або роботи.

28. На осіб, удостоєних звання Героя України, а також загиблих у боротьбі за незалежність та територіальну цілісність України, на історичні події, що пов'язані із боротьбою за незалежність та територіальну цілісність України, обмеження по строкам встановлення не розповсюджуються.

29. Комісія, за поданням балансоутримувача або райдержадміністрації, розглядає можливість переміщення чи демонтажу пам'ятного знаку та виносить відповідне рішення.

30. Знесення, переміщення та заміна пам'ятних знаків здійснюється згідно з чинним законодавством України та даним Положенням.

IV. Порядок обліку пам'ятних знаків і відповідальність за їх стан та збереження

31. Всі пам'ятні знаки підлягають обов'язковому обліку.

32. Облік здійснює відділ культури і туризму райдержадміністрації. З цією метою відділ культури і туризму райдержадміністрації веде реєстр пам'ятних знаків та кожних три роки до 01 березня подає оновлені переліки у районну Комісію на затвердження.

33. Облікова інформація має містити:

- копію рішення про встановлення пам'ятного знаку;
- копію затвердженого тексту напису;
- копію затвердженого ескізу (проекту);
- фото пам'ятного знаку;
- відомості про автора (авторів), розміри та матеріал пам'ятного знаку;
- відомості про дату встановлення пам'ятного знаку;
- відомості про балансоутримувача пам'ятного знаку.

34. Перелік пам'ятних знаків має містити:

- різновид пам'ятного знаку;
- назив пам'ятного знаку;
- дату рішення про встановлення пам'ятного знаку;

- назва органу, що надав дозвіл на встановлення пам'ятного знаку;
- дату встановлення пам'ятного знаку;
- місце встановлення пам'ятного знаку (назва об'єкту, адреса);
- відомості про автора (авторів);
- відомості про ініціатора встановлення пам'ятного знаку;
- розміри пам'ятного знаку;
- матеріал пам'ятного знаку;
- відомості про балансоутримувача пам'ятного знаку;
- інші відомості (за потреби).

35. Інформацію про меморіальну дошку (знак) має бути також відображене у паспортах будівлі — пам'ятці історії або містобудування і архітектури, на якій розташовано відповідну меморіальну дошку.

36. Відповіальність за збереження, санітарний та естетичний стан пам'ятного знаку покладається на балансоутримувача відповідного об'єкту.

37. Контроль за збереженням пам'ятних знаків здійснюється Комісією.

38. Реставрація або відновлення пам'ятного знаку здійснюється балансоутримувачем за погодженням з Комісією.

Заступник голови районної ради

О.М.Білецький